

Basisprincipes noodplanning en crisisbeheer voor noodplanningscoördinatoren

1. Noodplanning en de disciplines

1.1. De actoren en organen in noodplanning:

De belangrijkste actoren op het lokale niveau:

- De **noodplanningscoördinator**: coördineert de noodplanning, vormt de schakel met de hulpdiensten, en ondersteunt de burgemeester als rechterhand tijdens noodsituaties.
- De **burgemeester**: heeft de bevoegdheid over de lokale noodplanning en neemt het voorzitterschap op tijdens een gemeentelijke fase in het coördinatiecomité. Het is zijn of haar taak om de lokale noodplanning en crisisbeheer te faciliteren.
- De **gemeentelijke veiligheidscl**: een multidisciplinair overlegorgaan voor noodplanning dat minstens één keer per jaar samenkomt.
- De **coördinator informatie aan de bevolking (D5)**: coördineert de alarmering en informatieverstrekking aan de bevolking, stelt het monodisciplinair plan voor discipline 5 op, fungeert als operationeel of beleidsdirecteur voor discipline 5 in het crisisbeheer.
- De **verantwoordelijke psychosociaal hulpverleningsnetwerk (V-PSH)**: coördineert de psychosociale ondersteuning op gemeentelijk niveau tijdens een noodsituatie.

De actoren die de besturen ondersteunen:

- **Federale diensten van de gouverneur (FDG) = Dienst Noodplanning en Crisisbeheer (DNC)**: coördineert de noodplanning op provinciaal niveau, staat de gouverneur bij tijdens provinciaal crisisbeheer en ondersteunt lokale besturen in noodplanning en crisisbeheer.
- **Nationaal crisiscentrum (NCCN)**: coördineert de federale noodplanning, staat de bevoegde minister bij tijdens federaal crisisbeheer en ondersteunt in noodplanning en crisisbeheer.

1.1.1. De taken van een noodplanningscoördinator

A. Binnen noodplanning (zie ook 2.3.)

In het kader van de **noodplanning** vervult de noodplanningscoördinator o.a. volgende taken:

- Het organiseren en voorbereiden van de vergaderingen van de veiligheidscl.
- Het identificeren van risico's op het grondgebied van de gemeente en samen met de gemeentelijke veiligheidscl hier gevolg aan geven.
- Het waarborgen van de opvolging van de noodplanning en het voorbereiden van informatiedoorstroming naar andere overheden en actoren, onder meer via het nationaal veiligheidsportaal.
- Het ondersteunen van de V-PSH bij het opzetten van een PSH-netwerk, het organiseren van opleidingen en oefeningen.
- Het inrichten en organiseren van hoofd- en alternatief crisiscentrum van de gemeente, incl. materieel, apparatuur, software en logistiek.
- Het voorzien van ondersteunend personeel tijdens noodsituaties.

- Het opzetten van samenwerkingsnetwerken met andere overheden en publieke of private partners, bijv. via samenwerkingsovereenkomsten.
- Het vertalen en implementeren van bovenlokale initiatieven op het gebied van noodplanning en crisisbeheer naar lokale behoeften.
- Het organiseren en opvolgen van oefeningen.
- Het samen met de veiligheidscel evalueren van noodsituaties en oefeningen, en het opvolgen van verbeteracties die hieruit voortkomen.

B. Binnen crisisbeheer en herstel

De noodplanningscoördinator ondersteunt en adviseert het lokale bestuur als expert in noodplanning tijdens een noodsituatie. Hij begeleidt de toepassing van vergadermethodologie, stuurt het secretariaat van het coördinatiecomité aan, volgt beslissingen op en houdt het multidisciplinair logboek bij via het nationaal veiligheidsportaal. Daarnaast coördineert de noodplanningscoördinator de volgende taken binnen **crisisbeheer**:

- Operationeel maken van de crisisruimte.
- Waarborgen of opvolgen dat leden van het coördinatiecomité tijdig worden opgeroepen volgens het alarmeringsschema.
- Beschikbaar stellen van relevante documentatie voor het coördinatiecomité.
- Opstellen van een eerste stand van zaken.
- Beheren van interne communicatie en voorbereiden van uitgaande documenten.
- Ondersteunen van V-PSH en discipline 4 bij de mobilisatie van gemeentelijke middelen voor de behoeften van getroffen.

Tijdens de **herstelperiode** kan de noodplanningscoördinator deelnemen aan o.a.:

- Acties ter ondersteuning van de getroffen, zoals opvolging en begeleiding bij doorverwijzing naar het rampenfonds en solidariteitsacties.
- Administratieve en materiële begeleiding van de getroffen bevolking.
- Coördinatie met D5 voor de communicatie naar de bevolking.

! De bevoegde overheid zorgt ervoor dat de functie van noodplanningscoördinator permanent kan worden gewaarborgd. Het is aanbevolen een wachttol- of vervangingssysteem op te zetten, onder andere voor het geval van onbeschikbaarheid of afwezigheid. Hiertoe kunnen interne afspraken met back-ups gemaakt of overeenkomsten tussen gemeenten gesloten worden.

1.2. De disciplines

Definitie: een functioneel geheel van opdrachten die door verschillende tussenkomende diensten worden uitgevoerd.

Discipline 1: Hulpverleningsoperaties.

Discipline 2: Medische, sanitaire en psychosociale hulpverlening.

Discipline 3: Politie opdrachten.

Discipline 4: Logistieke ondersteuning.

Discipline 5: Alarmering en informatie aan de bevolking.

1.3. Cyclus noodplanning en crisisbeheer

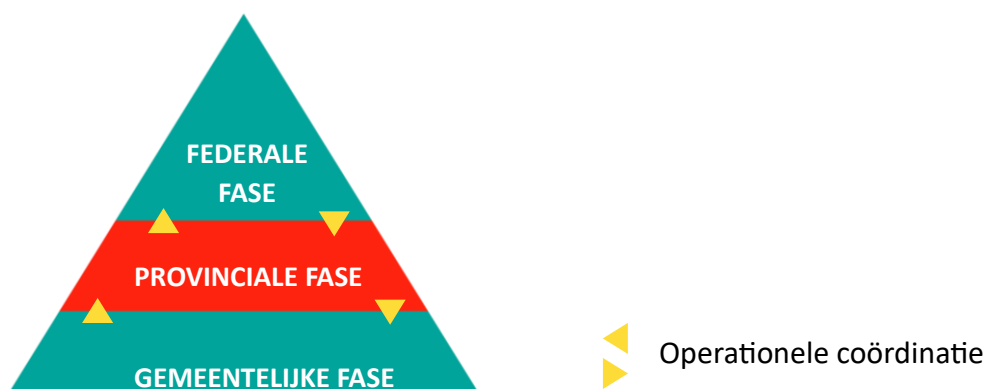
Noodplanning en crisisbeheer verloopt volgens een cyclus.

1. Identificatie en analyse van **risico's** op het grondgebied. Door in samenwerking met de veiligheidscel risico's te beoordelen kunnen prioriteiten gesteld en nodige plannen opgemaakt worden.
2. Noodplanning
 - Opstellen van **noodplannen**:
 - Algemeen Nood- en Interventie Plan (ANIP) bevat algemene richtlijnen en informatie die nodig is om het beheer van elke noodsituatie te waarborgen. Elke gemeente is verplicht om een gemeentelijk ANIP te hebben. In Limburg is er een canvas beschikbaar.
 - Bijzonder Nood- en Interventie Plan (BNIP) vult het ANIP aan met specifieke richtlijnen met betrekking voor een bepaald risico.
 - Monodisciplinair plan: opgesteld door een discipline die de afspraken en procedures binnen een discipline regelt.
 - Intern noodplan: opgesteld door een bedrijf of collectiviteit, waarin de afspraken en procedures vervat zitten die gevolgd worden binnen de instelling.
 - **Crisisinfrastructuur**: een crisisruimte die geschikt is om een noodsituatie te coördineren en informatiedoorstroming en -beheer te faciliteren.
 - Bereikbaarheid en beschikbaarheid garanderen door **permanentienummers (burgemeester, NPC en D5)** te installeren en up-to-date te houden.
 - **Samenwerken** met disciplines en andere lokale besturen.
 - Een **psychosociaal netwerk** uitbouwen, in samenwerking met de psychosociaal manager (FOD Volksgezondheid – D2), en **onthaalcentra** identificeren en onderhouden.
3. **Oefenen** van noodplannen, procedures en informatiedoorstroming om elkaar te leren kennen en routine te vormen – verplicht om minstens één keer per jaar te oefenen (bijv. oefenrace DNC Limburg). Er zijn verschillende soorten oefeningen:
 1. Alarmeringsoefening: Bij een alarmeringsoefening worden alarmeringsprocedures, informatie-doorstroming en beschikbaarheid van personen getest.
 2. Tafeloefening: Een coördinatiecomité maakt een denkoefening o.b.v. een scenario. De nadruk hiervan ligt op de vergaderstructuur en de beslissingen die genomen worden.
 3. Zandbaksoefening: Verschillende crisiscellen doorlopen simultaan een scenario en wisselen informatie uit.
 4. Terreinoefening: Volledige ontplooiing met het terrein in combinatie met activering van één of meerdere crisisstructuren.

5. **FAREX:** Een 'First Alert en Respons Exercise' is een oefening waarbij de alarmering en het aanrijden van hulpdiensten wordt getest in combinatie met een eerste multidisciplinair overleg.
4. **Crisisbeheer:** zie deel 02
5. **Evalueren** na elke oefening, noodsituatie of evenement. De geleerde lessen worden omgezet in een actieplan samen met de veiligheidscel. De actiepunten worden steeds opgevolgd.
6. **Herstel** terug naar de normale situatie. Afhankelijk van de ernst van de noodsituatie kan deze nazorgperiode enkele dagen tot meerdere jaren duren. Enkele mogelijke maatregelen zijn het ondersteunen van slachtoffers, herstelwerken aan infrastructuur, opvolging gerechtelijke onderzoeken, en beschermingsmaatregelen tegen blijvende gevaren.

2. Crisisbeheer

2.1. De fases

Er zijn drie fases te onderscheiden: de gemeentelijke, de provinciale en de federale fase. Afhankelijk van de fase heeft de burgemeester, de gouverneur, of de Minister van Binnenlandse Zaken de leiding over het crisisbeheer, binnen een coördinatiecomité (CC). Bij een fase op het ene beleidsniveau, zullen de andere beleidsorganen dat niveau ondersteunen in de vorm van een crisiscel en uitvoering geven aan de opdrachten die aan hen toegewezen worden.

Operationele coördinatie kan plaatsvinden ongeacht de afkondiging van een fase op een beleidsniveau.

Er vindt voortdurende informatie-uitwisseling plaats tussen de verschillende organen.

2.2. Operationele coördinatie

De operationele coördinatie wordt opgestart wanneer één of meerdere disciplines oordelen dat gestructureerde multidisciplinaire coördinatie en overleg noodzakelijk zijn. Bij de afkondiging van een operationele coördinatie gelden de volgende stappen:

- De Dir-CP-Ops (Directeur CommandoPost Operaties) neemt de leiding.
- De CP-Ops (CommandoPost Operaties) wordt geactiveerd.
- Een BE-Alert melding wordt door de noodcentrale 112 Limburg verzonden naar de permanentienummers van de burgemeester, de noodplanningscoördinator en de coördinator van informatie aan de bevolking (D5).

- Er vindt overleg plaats tussen de Dir-CP-Ops en de burgemeester.

De gemeente heeft, los van eventuele ad-hoc taken die door de CP-Ops worden toegewezen, een beperkte rol. Deze bestaat voornamelijk uit het (preventief) opvolgen van de noodsituatie en het desgewenst in vooralarm plaatsen van diensten.

2.3. Gemeentelijke fase

De beslissing om een gemeentelijke fase af te kondigen wordt gemaakt in overleg met de aanwezige interventiediensten. Mogelijke triggers voor deze beslissing zijn onder meer:

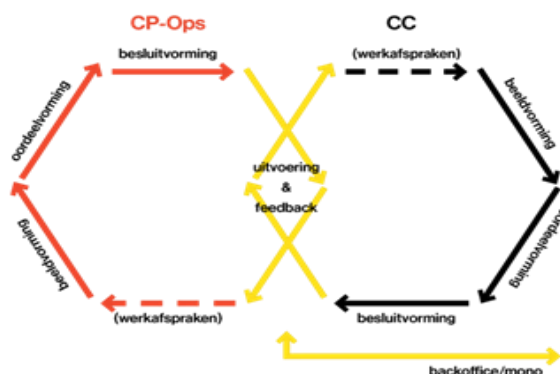
- Geografische omvang van het incident;
- Benodigde middelen;
- Aantal getroffen;
- Aard, omvang en ernst van het incident;
- Behoeft aan informatievoorziening voor de bevolking;
- Verwachte evolutie of escalatie van de situatie;
- Geldende regelgeving.

Bij het afkondigen van een gemeentelijke fase worden de volgende stappen gevolgd:

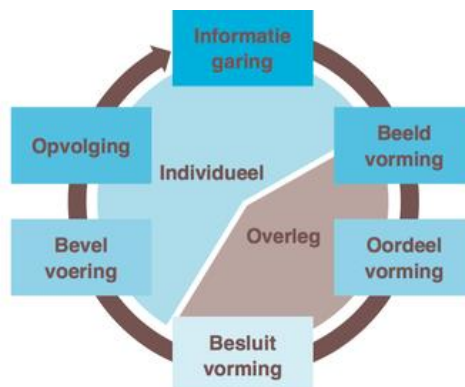
- De afkondiging vindt plaats in overleg of op advies van de Dir-CP-Ops.
- Het permanentienummer van FDG Limburg en de noodcentrale 112 worden geïnformeerd over de afkondiging. Er wordt een BE-Alert melding verzonden door de noodcentrale 112.
- Het gemeentelijke coördinatiecomité (CC-GEM) en de crisisruimte worden door de NPC geactiveerd volgens de vastgelegde gemeentelijke procedures.

De burgemeester treedt op als voorzitter van het CC-GEM. De NPC fungeert als zijn of haar rechterhand. De vergaderingen worden idealiter als volgt gestructureerd:

- **Voorstellingsronde en werkafspraken:** De burgemeester start de vergadering met een korte introductie van de deelnemers en het maken van werkafspraken zoals radiostilte, het volgen van de vergaderklok, ...
- **Vergaderklok:** Er wordt een tijdschema vastgelegd voor de overleggen om efficiëntie te waarborgen, afgestemd op de CP-Ops in overleg met de Dir-CP-Ops.

- **Structuur via IBOBBO:** De overleggen volgen het IBOBBO-model om ze gestructureerd te laten verlopen. IBOBBO staat voor:
 - **Informatiegaring:** Voorafgaand aan het overleg verzamelt iedereen relevante informatie ter voorbereiding.
 - **Beeldvorming:** De burgemeester opent het overleg met een overzicht van de multidisciplinaire informatie, verstrekt door de Dir-CP-Ops. De verschillende disciplines vullen dit per beurt aan om samen tot een gedeeld en zo volledig mogelijk beeld te komen.
 - **Oordeelvorming:** Op basis van het gezamenlijke beeld worden de noden geïdentificeerd en besproken. Hieruit worden de prioriteiten bepaald.
 - **Besluitvorming:** Het overleg wordt afgerond met een samenvatting van de besproken punten en prioriteiten. Vervolgens worden concrete besluiten genomen, taken toegewezen en een volgend overlegmoment vastgelegd.
 - **Bevelvoering:** De genomen besluiten worden vertaald naar bevelen en uitgevoerd door de verantwoordelijke overheid en disciplines.
 - **Opvolging:** De uitvoering van de bevelen worden opgevolgd.

- **Statusbord:** De informatiemanager (doorgaans een NPC) verzekert de informatiedoorstroming. Werk met het FAN-overzicht op het statusbord om informatie overzichtelijk te houden.

<u>Algemene informatie</u> <i>Bijv: tel.nr, Wifi, tijdstip overleg,, ...</i>		<u>Slachtoffers</u> <table><tr><th>Uur</th><th>Overleden</th><th>T1</th><th>T2</th><th>T3</th></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>					Uur	Overleden	T1	T2	T3																				
Uur	Overleden	T1	T2	T3																											
<u>Feiten</u> <i>Beschrijving incident</i> <i>Locatie en tijdstip</i> <i>Meteo</i>	<u>Acties</u> <i>Uitgevoerde / lopende acties</i>		<u>Noden</u> <i>Nog uit te voeren taken</i> <i>Openstaande noden</i>																												

3. Hulpmiddelen en ondersteuning

Paragon is een nationaal veiligheidsplatform om samenwerking, informatie-uitwisseling en -doorstroming tijdens noodplanning en crisisbeheer te verhogen en te vergemakkelijken. Paragon wordt gebruikt om:

- Contactgegevens terug te vinden
- Noodplannen te raadplegen
- Noodsituaties op te volgen

De **Dienst Noodplanning en Crisisbeheer** van FDG Limburg ondersteunt lokale besturen op het vlak van noodplanning en crisisbeheer. Voor al je vragen kan je bij ons terecht; we denken graag met je mee en zoeken samen naar een passende oplossing. Daarnaast organiseren we regelmatig opleidingen en studiedagen om de kennis en expertise binnen dit domein te versterken en te delen. Onze contactgegevens staan onderaan dit document.

Het **ondersteuningsteam (OT) NPC Limburg** kan tijdens een noodsituatie op vraag van de bevoegde overheid de noodplancoördinator(en) in een coördinatiecomité of een crisiscel bijstaan. Het doel van het OT NPC is niet het vervangen van de bevoegde overheid in de noodsituatie, maar hen ondersteunen. Het ondersteuningsteam kan vanaf een gemeentelijke fase geactiveerd worden via het permanentienummer van de gouverneur.

Het **Team D5** biedt ondersteuning in crisiscommunicatie en bestaat uit opgeleide en getrainde communicatoren, met een achtergrond in crisiscommunicatie en noodplanning. Het NCCN staat in voor de coördinatie van het team. Activering gebeurt via het permanentienummer van de gouverneur.

4. Contactgegevens

FDG Limburg – **Dienst Noodplanning en Crisisbeheer**:

 Universiteitslaan 1, 3500 Hasselt

 noodplanning@limburg.be

 Tijdens kantooruren: 011 23 80 13

Permanentie: 0473 36 27 12